betoog AB, begroting 2027 – woensdag 4 november 2026

voorzitter, collega's van de raad en college,

toen ik las dat we vandaag tien minuten spreektijd hebben, moest ik meteen ergens aan denken. in nederlandse slachthuizen worden gemiddeld meer dan 1000 dieren per minuut geslacht. dat betekent dat er in de tien minuten die ik hier mag spreken, meer dan 10.000 dieren worden gedood. meer dan 10.000 dieren. en dan zijn de vissen nog niet eens meegeteld.

43 jaar geleden besloot ik om geen vlees meer te eten. ik was toen tien jaar oud. mijn reden was heel eenvoudig: ik vond het verschrikkelijk dat we dieren doden, alleen omdat we ze lekker vinden. en dat vind ik nog steeds. een aantal jaren later besloot ik om helemaal geen dierlijke producten meer te gebruiken.

in de jaren daarna ontdekte ik steeds meer wat onze voedselkeuzes betekenen. niet alleen voor dieren, maar ook voor onze gezondheid, voor het klimaat, de natuur en het milieu en voor een eerlijkere verdeling van voedsel in de wereld.

toen de partij voor de dieren werd opgericht, wist ik meteen: dit is mijn partij.
en nu sta ik hier, als raadslid.

in de begroting staat dat heerlen werkt aan een gezonde, duurzame en leefbare stad. daar zijn we natuurlijk blij mee. er gebeurt al veel. we investeren in gezondheid, in een groenere stad en in onze natuur. en dat is hard nodig, want door het veranderende klimaat krijgen we steeds vaker te maken met hitte en wateroverlast.

morgen wil ik uitgebreider stilstaan bij klimaatadaptatie en het belang van natuur in onze stad. vandaag wil ik laten zien hoe nauw onze gezondheid, ons voedselsysteem, dierenwelzijn en natuur met elkaar verbonden zijn.

een begroting gaat over cijfers en geld. maar voor mij gaat het vooral over de toekomst. over hoe we problemen kunnen voorkomen in plaats van alleen de gevolgen aan te pakken.

een mooi voorbeeld daarvan is gezonde voeding.

in heerlen hebben veel inwoners te maken met gezondheidsachterstanden. daarachter zitten mensen die iedere maand moeten puzzelen om rond te komen. die zich zorgen maken over geld en vooral bezig zijn om de dag door te komen.

ik snap heel goed dat je dan niet altijd de rust, tijd of ruimte in je hoofd hebt om uitgebreid na te denken over wat je eet. je kiest voor wat betaalbaar is, snel klaar is en gemakkelijk verkrijgbaar. en dat is vaak niet gezond.

zo kan een vicieuze cirkel ontstaan. ongezonde voeding kan bijdragen aan gezondheidsproblemen, waardoor het weer moeilijker wordt om te werken of uit financiële zorgen te komen. ook kinderen kunnen daar de gevolgen van ondervinden, bijvoorbeeld in hun ontwikkeling en concentratie op school.

gelukkig gebeurt er in heerlen al veel om inwoners betere kansen te geven. denk aan de gezonde basisschool van de toekomst, het verbeteren van woningen en ondersteuning voor gezinnen. maar binnen die brede aanpak verdient gezonde voeding volgens ons meer aandacht. niet omdat voeding alle problemen oplost, maar omdat we daarmee gezondheidsproblemen kunnen helpen voorkomen.

dat is niet alleen een overtuiging van de partij voor de dieren. er is ook een stevige wetenschappelijke basis.

de gezondheidsraad concludeerde in 2025 dat meer plantaardige en minder dierlijke eiwitten voor de meeste nederlanders gezonder zijn én beter voor het milieu. ook het RIVM, het voedingscentrum en wageningen university wijzen op het belang een meer plantaardig voedingspatroon.

en ook politiek zien we beweging. in september werd tijdens de algemene politieke beschouwingen in de tweede kamer een motie van de partij voor de dieren aangenomen, waarin de regering wordt gevraagd om een voorstel voor een actieplan voor meer plantaardige voeding mee te nemen in het landelijke voedselbeleid.

en dat is natuurlijk ook voor heerlen belangrijk we hebben te maken heb met gezondheidsachterstanden en meer plantaardige voeding kan bijdragen aan een gezondere toekomst voor onze inwoners.

meer plantaardig eten hoeft niet duur of ingewikkeld te zijn. denk aan bonen, havermout, vleesvervangers. betaalbare producten met veel vezels, terwijl vlees helemaal geen vezels bevat.

Ik hoor mensen weleens zeggen dat vegaburgers allemaal ongezonde, bewerkte rommel zijn. maar uit onderzoek blijkt dat veel plantaardige vleesvervangers minder verzadigd vet en meer vezels bevatten dan vergelijkbare vleesproducten. wie kiest voor plantaardige producten kan bovendien heel betaalbaar eten.

die propvolle stallen met dieren zijn ook een risico voor onze volksgezondheid. denk bijvoorbeeld aan het gebruik van antibiotica om zieke dieren in die stallen te behandelen. bacteriën kunnen daar resistent door worden en die resistente bacteriën kunnen onder andere via vlees bij mensen terechtkomen. dat kan ervoor zorgen dat bepaalde infecties bij mensen moeilijker te behandelen zijn.

dit laat zien hoe nauw dierenwelzijn, ons voedselsysteem en onze eigen gezondheid met elkaar verbonden zijn.

wij willen mensen niet voorschrijven wat ze moeten eten. maar we vinden wel dat ze goede informatie moeten krijgen over gezonde voeding. want hoe kun je bewust kiezen als je niet weet welke voordelen bepaalde voeding heeft? en natuurlijk moet gezonde voeding ook betaalbaar zijn. daar ligt een rol voor de gemeente, bijvoorbeeld op scholen, bij wijkinitiatieven en zeker ook in ons eigen raadhuis.

in ons coalitieakkoord hebben we afgesproken dat er een stimuleringsplan gezonde voeding komt. **wanneer kan de raad dat plan verwachten? en krijgen betaalbaarheid, preventie en meer plantaardige voeding daarin nadrukkelijk een plek?**

want dit is geen kwestie van betutteling, maar van verantwoordelijkheid nemen voor de gezondheid van onze inwoners.

diezelfde verantwoordelijkheid hebben we voor onze leefomgeving.

we zijn blij met de plannen voor groen en biodiversiteit, de komst van een stadsecoloog en het actualiseren van onze nota dierenwelzijn. maar natuur en dieren hebben ook waarde van zichzelf. ze kunnen hier niet voor hun eigen belangen opkomen. dat zullen wij dus voor ze moeten doen.

en ja, dan moeten we het natuurlijk ook nog even over de beestjes in onze stad hebben.

de gemeente heeft de dierenopvang geregeld via de dierenbescherming. dat is begrijpelijk, want zo is er één aanspreekpunt. maar voor de opvang van egels werkt de dierenbescherming samen met een opvang in belgië, terwijl we hier in limburg een gespecialiseerde egelopvang hebben waar vrijwilligers zich met hart en ziel inzetten.

wij willen graag dat de dierenbescherming ook met egelopvang limburg gaat samenwerken, zodat egels dichter bij huis geholpen kunnen worden en die vrijwilligers de waardering krijgen die ze verdienen**. is het college bereid om hierover met de dierenbescherming in gesprek te gaan en te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn?**

en dan de padden. op sommige plekken staan al kunststof schermen, maar op andere plekken kunnen ze nog steeds in straatputten terechtkomen, waar ze niet zelfstandig uit kunnen komen. gelukkig bestaan daar speciale paddentrapjes voor. **wij vragen het college te onderzoeken waar die geplaatst kunnen worden.**

het is misschien een kleine maatregel, maar voor die dieren maken ze een wereld van verschil.

en dan toch nog even de hondenbelasting.

wij zijn al jaren voorstander van afschaffing. maar zolang deze belasting bestaat, vinden wij het belangrijk dat de gemeente ook voldoende middelen beschikbaar stelt voor dierenwelzijn en biodiversiteit. we begrijpen dat de hondenbelasting een algemene belasting is en dat de opbrengsten niet rechtstreeks aan dierenwelzijn gekoppeld kunnen worden. maar daarom vragen wij het college: **is het bereid om vanuit de algemene middelen extra geld beschikbaar te stellen voor dierenwelzijn en biodiversiteit?**

we hopen ook dat de nieuwe nota dierenwelzijn echte verbeteringen voor dieren oplevert. **wanneer kan de raad die nota verwachten en hoe krijgt dierenwelzijn een duidelijke plek in het groen- en biodiversiteitsbeleid?**

ik kan me voorstellen dat sommige mensen nu denken: heeft ze het nou echt over vegaburgers, egels en padden? ja, inderdaad. daar hebben we het over.

misschien lijken dat kleine onderwerpen, zeker als we hier een begroting bespreken waarin het over miljoenen euro's gaat.

ik denk dat we soms vergeten hoe groot de veranderingen zijn die zich in onze leefomgeving voltrekken. en ik begrijp dat ook wel. want veel van die veranderingen zijn niet goed zichtbaar. we merken natuurlijk de extreme hitte of de hevige regenbuien. maar dat de biodiversiteit achteruitgaat, dat insecten verdwijnen en ecosystemen onder druk staan, dat zien we niet van de ene op de andere dag.

als je er niet dagelijks mee bezig bent, is het misschien moeilijk om te beseffen wat er eigenlijk aan de hand is. en toch zijn die veranderingen van enorm belang. want wij mensen zijn zelf onderdeel van de natuur. we hebben de wereld steeds meer naar onze hand gezet, maar uiteindelijk kunnen we helemaal niet zonder die natuur.

daarom gaat het wat ons betreft niet alleen over die egels, die padden of wat we op ons bord leggen. het gaat over hoe we omgaan met de wereld waarin we leven. en welke wereld we achterlaten voor de generaties na ons.

wat de partij voor de dieren betreft, moeten we niet alleen kijken naar wat onze keuzes vandaag kosten, maar vooral naar wat ze voor morgen betekenen.

voor mensen. voor dieren. en voor de wereld die we achterlaten.

dankjulliewel.